

GẮN KẾT GIỮA ĐÀO TẠO VỚI NGHIÊN CỨU VÀ QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG NHÀ MÁY ĐIỆN HẠT NHÂN

■ Hoàng Anh Tuấn *

toàn bức xạ, quản lý chất thải, đánh giá tác động môi trường,... Qua đợt phối hợp với IAEA, Hoa Kỳ và Nga thực hiện thành công việc chuyển đổi vùng hoạt nhiên liệu từ độ giàu cao sang độ giàu thấp và chuyển trả nhiên liệu đã cháy về Nga (tháng 7/2013), đội ngũ cán bộ kỹ thuật Việt Nam đã có cơ hội tiếp cận các kỹ thuật về tính toán, thiết kế, lắp đặt, đo đạc thực nghiệm,... lò phản ứng, cũng như đã quản lý và giám sát rất tốt toàn bộ quá trình thực hiện công việc phức tạp này. Bên cạnh đó, trong những năm qua, một số lượng cán bộ kỹ thuật của Việt Nam đã tốt nghiệp thạc sỹ và tiến sỹ tại các nước tiên tiến trong lĩnh vực điện hạt nhân. Hàng trăm lượt chuyên gia nước ngoài đã đến hỗ trợ Việt Nam; hàng trăm lượt cán bộ quản lý, cán bộ kỹ thuật của các cơ quan chức năng đã được huấn luyện, bồi dưỡng ở nước ngoài nhằm bổ sung kiến thức và kỹ năng cần thiết cho yêu cầu triển khai chương trình điện hạt nhân. Đây là một tiền đề quan trọng trong việc hoàn thiện một số nội dung phát triển cơ sở hạ tầng ĐHN, củng cố niềm tin của công chúng và cộng đồng quốc tế đối với thực tiễn vận hành, quản lý an toàn năng lượng hạt nhân ở Việt Nam.

Đồng thời, thành tựu của 20 năm đổi mới và phát triển đất nước theo định hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa đã đem lại cho Việt Nam một lực lượng kỹ sư công nghệ, cán bộ kỹ thuật,

cán bộ kỹ thuật về xây lắp, cơ khí, tự động hóa, điện tử, hóa học, chế tạo máy,... trưởng thành qua quá trình tham gia những công trình công nghiệp lớn về dầu khí, nhiệt điện, thủy điện,... của đất nước. Khi phát triển chương trình điện hạt nhân, họ sẽ là những nhân tố quan trọng bên cạnh đội ngũ các cán bộ, nhà nghiên cứu trong lĩnh vực vật lý hạt nhân, kỹ thuật hạt nhân để trở thành một lực lượng tổng thể phục vụ dự án nhà máy điện hạt nhân.

Một lợi thế nữa là chúng ta có các trường đại học, cao đẳng và trung cấp kỹ thuật về khoa học, kỹ thuật và công nghệ tốt, có kinh nghiệm về đào tạo; tại các bậc học phổ thông đã có sự tiếp cận ban đầu với các kiến thức về vật lý và các kiến thức liên quan. Như vậy, có thể nói hạ tầng cơ sở cho việc đào tạo nhân lực phục vụ chương trình ĐHN là khá tốt. Bên cạnh đó, nhờ sự hợp tác với Liên bang Nga thông qua Bộ Giáo dục và Đào tạo, từ năm 2010 đến nay

Nhu cầu tập trung đào tạo, bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng cần thiết phục vụ phát triển ĐHN cho các cơ quan quản lý nhà nước, nghiên cứu - triển khai và hỗ trợ kỹ thuật lên tới 1000 người với quy mô gần 3000 lượt người và kinh phí trên 500 tỷ đồng trong giai đoạn đến năm 2020.

đã có trên 350 sinh viên Việt Nam theo học đại học chuyên ngành điện hạt nhân tại Đại học MEPHI ở Obninsk, lứa sinh viên đầu tiên sẽ tốt nghiệp vào cuối năm 2016.

KẾ HOẠCH ĐÀO TẠO VÀ PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC ĐHN

Theo đánh giá của Bộ KH&CN, nguồn nhân lực cần phải tập trung đào tạo, bồi dưỡng để phát triển năng lực trong giai đoạn đến năm 2020 là 1.000 người, trong đó 200 người làm công tác quản lý nhà nước, 800 người làm công tác nghiên cứu - triển khai và hỗ trợ kỹ thuật. Trong tổng số 1.000 người, 550 người thuộc Bộ KH&CN, 450 người thuộc các Bộ, ngành và tỉnh Ninh Thuận. Về trình độ chuyên môn, nguồn nhân lực 1.000 người gồm có khoảng 600 cử nhân, 300 thạc sỹ và 100 tiến sỹ các chuyên ngành khác nhau, được bố trí làm việc theo 40 chuyên môn/công việc khác nhau trong lĩnh vực ĐHN, mỗi chuyên môn/công việc có từ 10 - 30 người. Cơ cấu năng lực của toàn bộ nguồn nhân lực và của từng nhóm chuyên môn/công việc cần phải được xây dựng theo cấu trúc hình tháp gồm ba cấp năng lực chủ yếu với số lượng tương ứng cho mỗi cấp.

- *Cấp cơ sở*: khoảng 500 người có kiến thức, kỹ năng cơ bản cần thiết có thể áp dụng trong chuyên môn/công việc phục vụ

phát triển ĐHN; tốt nghiệp đại học, kinh nghiệm công tác từ hai năm trở lên; đã qua các chương trình đào tạo, bồi dưỡng cơ sở.

- *Cấp nâng cao*: cần khoảng 400 người, có kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm được tích hợp để tạo thành năng lực có thể áp dụng trực tiếp và thường xuyên trong chuyên môn/công việc phục vụ phát triển ĐHN; tốt nghiệp đại học (sau đại học hoặc tương đương đối với người làm chuyên môn/công việc kỹ thuật), kinh nghiệm công tác từ 10 năm trở lên; đã qua chương trình đào tạo, bồi dưỡng nâng cao.

- *Cấp chuyên gia*: cần khoảng 100 người có năng lực chủ trì thực hiện các nhiệm vụ quản lý nhà nước, nghiên cứu - triển khai và hỗ trợ kỹ thuật phục vụ phát triển ĐHN; tốt nghiệp đại học (tiên sỹ hoặc tương đương đối với người làm chuyên môn/công việc kỹ thuật), kinh nghiệm công tác từ 15 năm trở lên; đã qua chương trình đào tạo, bồi dưỡng chuyên sâu. Trong số đó, một bộ phận chuyên gia có trình độ cao, có năng lực giải quyết các công việc phức tạp, những nhiệm vụ có tính chiến lược, lãnh đạo thực hiện các nhiệm vụ quản lý và kỹ thuật.

Với cách tiếp cận như vậy, Cục Năng lượng nguyên tử đã chủ trì, phối hợp xây dựng “Kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực Quản lý nhà nước, nghiên cứu triển khai và hỗ trợ kỹ thuật phục vụ chương trình điện hạt nhân đến năm 2020” để lãnh đạo Bộ KH&CN đề xuất lên Chính phủ. Mục tiêu tổng quát của Kế hoạch là phát triển năng lực của nguồn nhân lực quản lý nhà nước, nghiên cứu - triển khai và hỗ trợ kỹ thuật đáp ứng yêu cầu về số lượng và chất lượng

Việc đào tạo nguồn nhân lực phải gắn kết việc triển khai các chương trình nghiên cứu.
Ảnh: Chuyên gia Hàn Quốc hướng dẫn sinh viên ĐH Đà Lạt sử dụng thiết bị mô phỏng lò phản ứng.

cho việc triển khai hiệu quả, an toàn, an ninh Dự án ĐHN Ninh Thuận và chương trình phát triển ĐHN. Các giải pháp chủ yếu để triển khai thực hiện Kế hoạch bao gồm: Rà soát, sắp xếp, bổ sung nguồn nhân lực bảo đảm số lượng và cơ cấu chuyên môn phù hợp; Xây dựng cơ chế, chính sách đặc thù về đào tạo, bồi dưỡng và phát triển nguồn nhân lực phục vụ phát triển ĐHN; Xây dựng và hoàn thiện chương trình, tài liệu đào tạo, bồi dưỡng; xây dựng cơ sở dữ liệu chuyên gia, nhân lực phục vụ phát triển ĐHN; tăng cường trang thiết bị, phương tiện giảng dạy; Đẩy mạnh và mở rộng hợp tác quốc tế; Thường xuyên áp dụng cách tiếp cận tổng thể trong kế hoạch đào tạo đối với từng đơn vị và từng nhóm chuyên môn/công việc (Systematic Approach to Training).

Điều quan trọng là quá trình đào tạo nguồn nhân lực phải gắn kết việc triển khai kế hoạch với các chương trình nghiên cứu, các nhiệm vụ của thực tiễn quản lý và

kỹ thuật của chương trình điện hạt nhân.

Trong kế hoạch này, một số chính sách, quy chế đặc thù nhằm thu hút những người tham gia chương trình điện hạt nhân đã được đề xuất nhằm bổ sung những điều chưa có trong những chính sách ưu đãi đã ban hành trước đó. Những chính sách này đem lại cơ hội được hưởng những chế độ ưu đãi cho người hoạt động trong lĩnh vực điện hạt nhân, thoát nhìn có vẻ cao hơn so với những người thuộc các lĩnh vực khác nhưng xét về tổng thể, số lượng được hưởng chỉ tập trung vào một số nhóm nhất định nên không đòi hỏi sự đầu tư quá lớn từ ngân sách nhà nước, tránh được nỗi lo lãng phí nguồn vốn. Nếu chưa giải quyết được những vấn đề như vậy thì chúng ta sẽ vẫn chỉ loay hoay quanh những câu chuyện cũ, vấn đề cũ mà không thể giải quyết được triệt để các vấn đề mà thực tế đặt ra. □

*TS., Cục trưởng Cục Năng lượng nguyên tử (Bộ KH&CN)